

AZ IGE TÜKRÉBEN.

A hivatás alapkérdései.

(Vezérfonal nyolc elmélkedéshez.)

E nyolc elmélkedésben azokról a kérdésekről gondolkozunk, melyek a mi hivatásunknak, mely Isten Igéjének és akaratának hirdetése és hangoztatása a gyülekezetben, a hivatásnak mindenki életében felmerülő alapkérdései. Természetesen a kérdések nem merítik ki a lekipásztori hivatás problémáit, sőt, minél öntudatosabb az és minél érzékenyebb a lélek Isten parancsai és akaratára, annál több, sokszor annál súlyosabb kérdés merül fel. De a fő az, hogy ezekkel az itt említettekkel talán megnyitjuk a lehetőségét annak, hogy mindenki most a saját problémái megoldásában forduljon a Bibliához és meglássa az útját így a nehézségek megoldásának.

1. A hivatás szükségessége (I. Kor. 2:14-16)

Szükséges elmében forgatni naponta, hogy az én hivatásom az, hogy egyébről ne tudjak, mint a Jézus Krisztusról, mint megfeszítettéről. A világ a Krisztus keresztjét nem szívesen ismeri el, bár sokat tud róla és szívesen veszi Őt eszmény és cél gyanánt. De a Krisztus keresztje nélkül az én hivatásom nem ér semmit, mert a kereszt nélkül nem lehet megváltást és újjászületést hirdetni. Krisztust úgy kell hirdetnem, mint Megfeszítettet, ha ez az üzenet nem is kedves a világ előtt. Ez az üzenet nagyobb, mint én, tehát minden emberi ékeszölés és böleselkedés csak megrontja, elhalványítja s ha én az Ige hirdetésében és munkámban az emberek tetszéséhez alkalmazkodni akarok, véték az Ige örökkévaló szentsége ellen. Le kell tehát vetkeznem magamról mindent, ami a magam ékeszölésében, erejében, vagy bölesességében való bizalom és erőtlenség, félelem és rettegés között kell megjelenem azok előtt, akiknek Isten izetetését szólok. Az a gondolat, hogy az örökkévaló Úr az én erőtlén ajkaimon át akar szólni, rettegéssel kell, hogy eltöltsön s arra intsen, hogy gyakori könyörgésekben kérjem, hogy őrizze meg tisztán ajkaim s tegye azokat az Ő Igéje méltó szerszámaivá.

Imádságra vezérlő gondolatok: Kérlek, Uram, törj meg bennem minden emberi bölcsességet és vedd el az én ajkaim emberi ékesszólását, hogy félve és rettegve hirdethesselek Téged. Kérlek, jelenj meg az én igehirdetésemben a Te kereszttel, a szabadulás, válság, kegyelem dicsőségével, hogy kereszted nyomán megtaláljalak Téged s igehirdetésem útjain más is megtaláljon.

2. *Alkalmasság.* (II. Kor. 3:5.)

Az első pont az, mikor nem gondolok rá, hogy az Isten munkájára alkalmas vagyok-e, vagy nem. A második lépés, mikor boldogan állapítom meg, hogy én erre és csakis erre a munkára vagyok alkalmas. A megoldott kérdések, elvégzett munkák, elért sikerek, kivívott diadalok boldogan bizonyítják: én alkalmas vagyok és csakis én vagyok alkalmas. Ezt senki sem tudta volna úgy megoldani, mint én, tehetségem, adományaim, gyakorlati képességeim erre kiválóan képessé tesznek. De ha Isten nagy kegyelmet akar velem gyakorolni, akkor kétségek közé állít: kudarcok, félreértések, csalódások útján sújtól, míg végre fölesendül bennem a gondolat: vajjon igazán alkalmas vagyok-e? Hiszen az életem mást mutat, tehetségeim gyöngék, nem vagyok képes belátni olyan kérdésekbe, melyek másoknak nyitva állanak, szónoki, szervezői képességem túlbecsültem. S ha Isten igazán rá akar vezetni az Útra, összetör és megaláz, keserű órákat szerez, melyek arról tanuskodnak: igen, én teljesen alkalmatlan vagyok, senki sem olyan alkalmatlan, mint én, Isten velem nem tudhat dolgozni. Ha ide eljutottam s mégis munkálkodnom kell, akkor látom: az én alkalmas voltom nem magamtól van s minél alkalmatlanabb vagyok én, annál nagyobb és dicsőségesebb Isten, aki velem engedetlen, erőtlen, gyarló eszközzel is akar és tud építeni. Nem azért használ, mert alkalmas volnék, hanem azért, mert az, hogy Ő engem használ, az Neki dicsőség, nekem élet, kegyelem és üdvösség.

Imádságra vezető gondolatok: Istenem, te nem aszerint választod szolgálódat, hogy ki alkalmas és ki nem, a Te szolgálódatodra s Tenálad egyetlen lélek sem állhat meg a maga képességére támaszkodva, óh, nevelj engem, hogy belássam gyarlóságom és erőtlenségem s így tégy alkalmassá, hogy felhasználhass.

*„Semmi sem kívánok lenni, csak törött edény vagyok,
De ha hasznom tudja venni, szent szavára hallgatók.
Igy üresen várok rája, míg olajjal tölt be Ő,
hogy belőlem élet árja, s áldás törjön majd elő.“*

3. Hűség. (I. Kor. 4. 1—2.)

A kegyelem egyik nagy csodája az, hogy az Úr engem, ki erőtlén és alkalmatlan vagyok az Ő szolgálatára, mégis a maga szolgálatába fogadott. Ha nem Őt szolgálnám s elhívása által magának le nem kötött volna, kétségtelenül cél nélkül járnék a világban, vagy annak szolgálatába állanék, akinek szolgálata reám nézve halál és megsemmisülés. De a szolgálat mellett kegyelmét abban is megmutatta, hogy titkai őrizetével bízott meg. Annak a csodálatos titoknak tett a sáfárává, mely az Ő váltságában nyer kifejezést s megengedte, hogy ezt a titkot értsem, mikor az annyiak előtt van rejtve. Ez a titok, mely az én életem értelmét magyarázza, képes megfejteni azok élete értelmét is, akik körültem vannak s így reám van bízva emberi életek kulcsa, hogy azokat megnyissam s ezáltal az Ő dicsősége szolgálatába állítsam. — Mindezekben tőlem semmit sem vár, sem erőt, sem tehetséget, csak azt, hogy hűséges legyek hozzája. Milyen fogyatékosnak látom magam e kívánalomban is, milyen sokszor vádolhatom magam hűtlenséggel az én Uram iránt, akinek sokszor voltam engedetlen, előbbre helyeztem a saját érdekeim az Ővénél és a magam dicsősége után jártam. Azért Ő nem is bennem bízik, az én hűségemben és erőmben, hanem a maga Szentlelkében, mely nekem erőt ad a hozzá való hűségre.

Imádságra vezető gondolatok: Milyen keveset és milyen sokat vársz Te tőlem Úram, mikor azt kívánod, hogy hűséges legyek a reám bízottakban. Elég lenne ehhez, ha minden mellékes érzés nélkül csak úgy szeretnélek Téged, mint ahogy kellene, s ime, még erre is gyöngé vagyok. Erősíts meg kérlek, Szentlelkeddel, hogy híven szerethesselek.

4. Erő. (II. Kor. 12:9—10.)

Sokszor tartom magam erősnek e világ szerint s akkor mindig figyelmeztet valamivel, az erőtlenségemre. Sokszor magamnak tulajdonítok valamit, amivel pedig nem szabad dicselkednem, s akkor erőtlenség, kudarc, csapás sújtol. Nehéz belátni, hogy az én erőm semmit sem számít s nehéz elhinni, hogy munkás kezeim és lángoló akaratom nélkül, de engedelmes szívvel többet tudna velem tenni az Úr. Milyen kegyelmes, hogy nem vette el még tőlem a munkát, amit reám bízott s hogy nemcsak megáldja gyarló munkám, de bizonyosságot ad róla, hogy nélkülem is tudná ugyan folytatni s mégis velem akarja elvégeztetni! Gyakororlom magam abban, hogy felületlen engedelmes eszköz legyek kezében s hogy sújtolásai és figyelmeztetései rávezessenek az egyetlen erőre, az Ő erejére.

Imádságra vezető gondolatok: Úram, tudom, hogy csak a Te kegyelmed az egyedüli erő s mégis olyan sokszor tulaj-

donítom magamnak a munkát. Köszönöm erre vonatkozó intéseidet, de kérlek, légy kegyelmes hozzám és engedd meg, hogy éretted munkálkodhassam a Te erőd által.

„Semmi sem kívánok lenni, Ő vezessen egyedül,
Eszközévé kíván fenni, engedek feltétlenül.
Bárhova vezessen engem, éltem Neki szentelem,
S hogyha el kell hagyni munkám, azt is szívesen teszem.“

I. L.

Élet és munka.

Imádság alázatosságért.

Oh, Isten, ki kegyelmet adsz az alázatosnak, tégy most valamit értem, kevélyért is: tégy engem alázatossá és engedelmessé; vedd el tőlem a kevélység és nagyralátás, a feltörekvés és önhietség, az önbizalom és felfuvalkodottság lelkét; taníts engem, hogy helyesen gondolkozzam testvéremről és minden dolgot kegyesen ítéljek meg róla, hogy szeressem azt, ami benne jó, örvendjek díeséretének, hogy megbocsássam tévedéseit, hogy adjak hálát neked a kegyelemért, melyet benne megmutattál, hogy örvendezzem minden jónak, melyben része van s mindig többet higyjek és jobbat beszéljek róla, mint magamról.

Oh, taníts meg, hogy szeressek elrejtve lenni és a díeségtől megfosztva, hadd lehessen összetörve alázatban és szégyenben bünöm és tévedéseim miatt. Taníts meg engem, hogy alázatosan elszenvedjem a szemrehányásokat, mert megérdemeltem őket; hogy visszautasítsak minden megtiszteltetést, mert nem érdemlem meg azokat; hogy visszatérítsem azokat Tereád, mert Tied minden tisztelet egyedül; hogy hálásan szenvedjem a gyalázatot; hogy igyekezzem hibáim minél gyorsabban jóvátenni, s miután alázatosan, hűségesen, szeretettel és szorgalmasan szolgáltalak Téged, változtasd át jelenvaló ruházatomat a halhatatlanság fényes öltözetévé, homályosságomat díesősséggé, halgatagságomat tökéletes ismeretté, gyöngységem és gyarlóságaimat az Isten fiaí szépségévé és erejévé. Amen.

Kempis Tamás. (1379—1471.)

Vexilla regis...

*Vexilla regis prodeunt,
Fulget crucis mysterium,
Quo carne carnis conditor
Suspensus est patibulo.*

*Arbor decora et fulgida,
Ornata regis purpura,*

*Electa digno stipite
Tam sancta membra tangere.*

*O crux ave, spes unica
Hoc passionis tempore,
Auge piis justitiam,
Reisque dona veniam.*

(VII. századbeli himnusz.)

GYÜLEKEZETI MUNKA

A materializmus.

(Megbeszélés a baseli Ifjúsági Keresztyén Egyesület (C. V. j. M.) 1928. jan. 9—13-án ifjúsági munkások számára rendezett kurzusán.)

Az első előadást dr. *Thurneysen* lelkész tartotta „*A mi álláspontunk*“ címmel. Leszögezte, hogy mi szemben minden más irányzattal, amelyek közé a materializmus is tartozik, nem akarunk egy a legkisebb részéig kidolgozott világnézetet adni, hanem megkíséreljük, hogy minden emberi véleménynyel szemben az igazság élő hangjára hallgassunk, amint az az Isten igéjéből szól hozzánk. A világnézetek olyanok, mint a szemüvegek, egyik jobb, mint a másik, de mi *szemüvegek* helyett a *látáshoz* akarjuk eljuttatni az embereket, ahhoz a látáshoz, melyet Jézus ad. A materializmussal szemben, mely nagyon világos és határozott elvekkkel rendelkezik, ez a felfogásunk bizonytalan és könnyelmű felfogásnak látszik. A világnézetet azért csinálja magának az ember, amiért a házát, hogy oda behúzódhasson. A világ rejtélyei közt és homályosságában akar eligazodni s békességet találni. A legnagyobb rejtély azonban ő maga s így nem találhat tartós békességet az ő világnézet-házában. Az Isten igéje, mint egy mérőcs, lenyúl a hozzánk s megmutat minden ferdeséget s kiűzi az embert önépítette házaiból. Nem valamelyik világnézetben, hanem egyedül Isten kezében találhatunk békességet. Más oldalról azonban egy felfogást is kell kialakítanunk a világról és az életről, de ezeknek meg kell mutatniok, hogy minden emberi gondolkodás és akarat elégtelen. Nem szabad elzárniok az utat az életünk fölött levő *isteni* igazság megismerésére. A materializmus is meglátja a nyomorúságot, hogy az ember magát és életét nem érti s a maga módján megragadóan bizonyítja az emberi lét rejtélyét s világítja meg az emberi élet egyik oldalát. Ezért nem szabad lenézniük. A veszélyes azonban az benne, hogy nem marad meg kérdésnek, vagy szemrehányó újmutatásnak, hanem mindent megoldó felelet akar lenni. Feleletet azonban csak az Isten igéje képes adni.

A második előadó, dr. *Heinzelmann* theol. tanár, az egyetem ezidei rektora „*A materializmus és a tudomány*“ viszonyát foglalta össze. A materializmus, mint tudományos világnézet sokak szerint halott. Az idealizmus, a szelleminek nagyobb jelentőséget tulajdonító világnézet foglal egyre jobban tért. A kevésbé képzett rétegekben azonban még mindig

uralkodik. Tudomány és világnézet közt különbség teendő. A tudomány a valóságot szigorúan módszeresen törekszik megismerni s mindig csak bizonyos határokon belül dolgozhat, amelyeket hiába próbál átlépni. A világnézet felette áll a tudománynak, mert a végső ismeretekre törekszik. Egy végső gondolatból magyarázza, hogy „mi tartja össze a világot“. Ha felhasználja a tudomány eredményeit is s azokkal nem áll ellentétben, akkor tudományos világnézet lesz. A materialista világnézetnél az a végső gondolat (elv), melyből mindent magyaráz: az anyag. De hogy mi az anyag, erre különböző feleleteket adtak a materializmus különböző formái, melyek közt sok csak *félig* materializmus. (A fizikában az atomelmélet, az orvostudományban a mechanizmus.) Az igazi materializmus szerint a végső lét az anyag. A materializmus sikerének a titka *egyszerűség* (mert az anyagot mindenütt megtaláljuk könnyen), „tudományosság“ (a természettudósok nagyrészt materialisták, elvének „egysége“ megtalálta azt, ami mindig ugyanaz marad) s végül az, hogy rászakadít az anyag „élvezésére“. Mindez azonban tiszta csalódás.

Ezután az előadó a fizikai tudományok, a lélektan, a logika és az ismertelmélet szempontjából vette vizsgálat alá a materializmust. A ma érvényes *fizika* a materializmust nem támogatja, bár közfelfogás szerint az anyaggal dolgozik. A vonzás lényege ismeretlen. Az elektromos jelenségeket az atom-elmélettel magyarázzák. Az atom azonban nem egyszerű, hanem komplikált nagyság. Megkülönböztetjük benne az atom-magot, mely pozitív elektromos töltésű és az egy vagy több elektront, melyek negatív töltésűek. Az atom se nem szemlélhető, se anyagi teste nincs, se nem változhatatlan. Az anyag állandóságának elve elesett, épenúgy az a feltevés is, hogy anyagszerű aether van. A modern fizika anyagtól mentes. Törvényszerűséget állapít meg, de már tudja, hogy lehetetlen ezt a törvényszerűséget *egy* törvényre visszavezetni. A világ végtelenségének gondolata is elesett a relativitás elméletével. A világ véges, bár térbelileg végnélkül nagy-nak tekinthető. Mindezekből a nézetekből nem lehet a világot materialista módon magyarázni.

Még nagyobbat bukik a materializmus, ha a *lelki* élet területére tekintünk. A materializmus főtévedése ezen a területen az, hogy a gondolkozást mozgásnak, az agysejtek megmozdulásának tartja s az öntudati folyamatokat bizonyos testi folyamatokkal veszi azonosnak. Ennek a tévedésnek a cáfolásánál hivatkozhatunk a lelki élet egészen sajátos mivoltára. A lelki életben nem a mennyiség, hanem a minőség dönt. Minden lelki folyamat a saját törvényei szerint folyik le. A lelki életben mindig az Én dönt. A test uralható a szel-

lem által. Az emlékezés materialista alapon nem érthető meg. A szuggesztio, a spiritualismus és okkultismus jelenségei szintén nem.

A materialismus nem képes a *logika* legegyszerűbb szabályait megmagyarázni. (Kétszer-kettő négy, miért?) Magának az igazságnak gondolata megecáfolja a materialismust. A természeti folyamatokat is csak a gondolkodó szellem ismerheti meg. Minden materialista könyv (Häckel: Világretjétyek) azon épül fel, hogy a gondolkozás önálló. A materialismus elfelejti, hogy egy gondolkodó gondolja ki a materialista gondolatokat is. Még kevésbbé felel meg a materialismus arra a kérdésre, hogy szellemünk a valóság végső alapjait egyáltalában megismerheti-e. Kant gyakorolt e tekintetben kritikát a materialismus felett. Tény az, hogy az anyagi összefüggések felismerése felett áll a gondolatmaga. A végső mindig az, aminek értelme van, ez pedig mindig szellemi. Mindannak pedig, aminek csak értelme van, a foglalata Isten.

Liechtenhan lelkes előadása „*A materialismus és a lelkiismeret*”-ről szólt. A materialismus szerint minden létünk és cselekvésünk testi-anyagi okok szükségszerű következménye, tehát senki sem felelős semmiért s erkölcsi megítélés alá sem a magunk, sem a mások életét nem vonhatjuk. A lelkiismeret tehát a pusztá szokásból kinőtt gondolkozásmód, maga a szokás pedig az összesség szükségleteiből és az egyénnel szemben emelt igényeiből származik. A lelkiismeret a műveltségi viszonyoktól függ s csakis az ad neki feltétlen érvényt. Nincs jó és rossz, csak a társadalomnak hasznos vagy káros.

E felfogással szemben tudnunk kell, hogy az emberi szellem számára az erkölcsi felelősségérzet lényeges s elmélettel nem lehet csalódásnak nyilvánítani. Gyakorlatilag a materialisták sem tudnak minden erkölcsi megítéléstől elszakadni. Minden népnél megtaláljuk a lelkiismeretet, amely tekintet nélkül arra, hogy valakinek javára, vagy kárára van, feltétlen érvényt igényel. Ez ellen nem bizonyít az, hogy a lelkiismeret tartalma történeti fejlődésnek van alávetve. A lelkiismeret nem szokásból, hanem éppen a szokás elleni harcból fejlődött ki. Az egyén erkölcsi szabadsága nem bizonyítható be, ez a hit tárgya. Mi tényleg nem minden pillanatban vagyunk szabadok és némely ember sohasem jut el a szabadságra. A szabadság feladat és cél. A szabadság nem önkényesség, hanem erő, hogy sajátmagunk legmélyebb megismeréséhez hívek maradjunk.

Lic. theol. *Lieb* „*A materializmus, mint történeti felfogás*” címmel tartott előadást. A materialista (helyesebben oekonomista) történetfelfogás szerint, melyet *Karl Marx* alapított a történelemben minden megmagyarázható tiszta gazda-

sági szükségérzetből. Történetileg a Marxizmus a Hegel-féle idealista történetfilozófia reakciója. Hegel szerint a történelem a személyfölötti szellem önmegvalósulása, pl. az ideális államban. Marx a modern ipari proletárság keletkezésének tényére alapítja elméletét s ennek akar védője lenni. A marxizmus jogos annyiban, hogy határozottan rámutat a valóságra, a proletárság testi és lelki szükségére és nyomorúságára s hangsúlyozza, hogy ezen sürgősen segíteni kell, még pedig szerinte a szocializmus forradalmi keresztülvitelével és kikerülhetetlen osztályharccal. Az a tény, hogy a gazdasági viszonyok tényleg jelentősek a proletárságra s e területen tényleg segítségre van szükség, vezetett a gazdasági szükségleteknek az élet szellemi tényeivel szemben való túlbecsülésére és abszoluttá tételére és a keresztényiség elutasítására. Létrejött a szocialista „messianizmus”: a tiszta e világbeli „jövő állama” lép minden kérdés megoldásaképpen az Isten országa helyére. A történelmi materializmus végső következménye a tiszta „humanizmusnak”, az Istentől idegen világnézetnek, amely az embert és erőit teszi döntő tényezővé az Isten helyett. Teljesen elfeledkezik az ember eredeti Istenhez való hasonlóságáról és Istenfiúságáról s pusztán csak természeti gazdasági létét (existenciáját) veszi számításba. A legnagyobb vétek az, hogy a proletárságnak valósággal is csak a pusztán gazdasági létét veszik számításba s gépalkatrészé alácsontják, eszközzé kevesek meggazdagodására. A proletáriát világnézet mechanizmusa a proletárság jelenlegi helyzetének a visszatükröződése s csak ennek az állapotnak a megváltoztatásával győzhető le. Nekünk, keresztényeknek az álláspontját az határozza meg, hogy mi hiszünk Krisztus emberré és testté lételében s abban, hogy az ember a hitben való megigazulás alapján Istenfiúságra hivatott. Az a tény, hogy Krisztus leszállott a bűnösökhöz és nyomorúttakhoz, különösen a szegények és elnyomottak számára örömeztet. Az evangéliumnak és Krisztuson nyugvó testvéri szeretetnek a komolyan vétele jelenti a szükség (legyen az testi-gazdasági szükség) komolyan vételét is valódi és teljes segítség által s elutasítván minden olyan ábrándos törekvést, mely erre a világra akarja csak vonatkoztatni a keresztény reménységet. Az egyház esődjé (s az Üdvözítő alakjának ezzel járó elhomályodása) a hibás materialista történetfelfogás előállításában. A mi válaszuk ezzel szemben nem egy másik, idealista, vagy polgári világnézet, hanem bizonyosság az élő Isten mellett, aki Krisztusban emberré és mindnyájunk Megváltójává lett, valamint az egyéni megtérés (bűnbánat) és „önevangelisatio.”

Moppert lelkész „*A materializmus és az élet értelme*” című előadásában főgondolatai a következők voltak: hogy az

élet értelme után kérdezhetünk, az feltételezi a szellemi élet valóságának és bizonyos irányelveknek az elismerést. Mint-hogy a materialismus mindezt tagadja, tehát képtelen elismerni egyáltalán, hogy az életnek értelme van. Ez elméletnek tudományos alapon való megcáfolása e szempontból még nagyobb súllyal esik a latba. A materialismus szerint az élet értéke az, hogy az ember elemi ösztöne (éhség, stb.) kielégülést nyernek és pedig a lehető legtöbb embernél. Ez a nézet csak mint részigazság állhat meg, de ez is csak akkor, ha a teremtő Istenbe vetett hitet komolyan veszi. Az elvileg aszkéta vagy „elszellemesített“ keresztyénségbe ezek az ösztönök még jobban felfokozódnak. A keresztyén embernek komolyan kell venni a testi életét is. Az élet e tiszta materialista értelmezése a gyakorlatban élvezethajhászásba vagy kétségbeesésbe kerget. Amennyiben azonban az emberek életviszonyai semmi mást sem mutatnak valóságnak, csak a „mindenek harca mindenek ellen“, ezért a hamis életfelfogásért a felelősség nagyrésze azokra hárul, akik ezeknek a viszonyoknak a változtatására igen keveset tettek, áldozatot nem hoztak. Itt tűnik ki, hogy minden társadalmi osztályon győz a bűn különböző formája s hogy a szociális nyomorúságnál csak az erkölcsi megterhelhetetés nagyobb. Az *idealista* életfelfogásnak jelentősége az, hogy a szellemnek a tudományban, művészetben stb. való elismerése s különösen pedig a lelkiismeret elismerése által kétségtelen értékek mutatott. Bécsi Egyetemen, 1910. évi előadások alapján. Segítségét azonban az idealismus sem adhat, mert 1. ezeket a szellemi javakat az embereknek csak viszonylag esekély száma nyerheti meg, 2. mindentféle fenyegetések kétségessé teszik mindig ezeket a javakat (pusztulás), 3. arra a kérdésre, hogy mire való az élet, a legmagasabb szellemiség és önkritika nem nyeri meg a feleletet s így áll elő nagyon gyakran az idealista pesszimizmus.

Valódi felelet az élet értelme után való kérdésre csak az örökkévalóság világából, más szóval a kijelentés által adatott. Az élet eme értelmének elfogadása pusztá gondolkozással nem lehetséges, csak *engedelmességgel*. Ez a felismerés az ember nyomorúságát csak növelné, ha a kijelentés nem, mint *kegyelem* lépne fel. Az örökkévaló Isten beszél hozzám semmi, bűnös emberhez. A bibliai kijelentésben s különösen annak közép-pontjában, Jézus Krisztusban az életnek az egyén számára való értelmezése elszakíthatatlanul össze van kapcsolva az életnek az egész számára való értelmezésével: Isten országának hirdetésével. Ez a hirdetés és az új ég és új föld ígérete megerősíti azt a sejtelmet, melyet a materialismus torzított formában képvisel. A főakadálya annak, hogy az életnek bibliai értelmezése még nem aratott győzelmet az, hogy azok

akik ezt a felfogást vallják, nagyon erőteljesen képviselik az életükkel. A keresztyénség ellenségei mindig arra hivatkoznak, hogy a keresztyének élete magcáfolja hitvallásukat. Bár ez a tudat nagy felelősséget helyez vállainkra, mégis az egyetlen valódi reménységünkkel arra várakozunk, hogy Isten maga fog az élet értelmétől eltévelyedett emberiségnek új bizonyosságot ajándékozni s a materialisták is, mint egykor a vámszedők, Jézus követői lesznek.

Az előadásokat megbeszélések követték, melyben az előadók kivül, akik nem csupán a saját előadásuk alkalmával vettek részt a beszélgetésben, nagy komolysággal vettek részt a résztvevők. Férfiak és nők, ifjak s a több mint százéves egyesület idős szenior tagjai a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból. Ezek a hozzászólások adták meg a magvas tudományos előadásoknak a szükséges gyakorlati anyagot s gyakran kiegészítették az előadó egyoldalú álláspontját. A meglehetősen nagy ellentét az Isten igéjében találták meg egységüket. Világnézetek és életformák sokszínű egyvelegében szilárdan állott a Szikla, a Fundamentum mindenki előtt. Az egyetemi professzor, a kommunistából lett keresztyén gyári munkás, az egyetemi hallgató s az inas bibliakört vezető iparossegéd egyaránt Krisztusról tett bizonyosságot, tiszta szemmel látva az ezerarcú bűn hatalmát s szüntelen kísértéseit. A késő esteli órákban végződő előadás után az elmaradhatatlan kétféle páreken szent szögülők éjszakába a résztvevők, mint egy hadsereg, hogy kiki a maga helyén helyt álljon a Krisztus evangéliuma mellett.

Hadd iktassam ide az utolsó estén elhangzott egyik összefoglaló hozzászólást. Három tényező áll egymás mellett: az anyag, a szellem és az Isten igéje. Az anyag uralma a materializmus ellen nem szellemi felfogás kell, hanem egyesegyedül Isten igéje. A három állásfoglalás viszonyát a kirakókocka-játékhoz hasonlította. A fakoekák az anyagot jelképezik, az oldalakra ragasztott képek a szellemet s az a minta, amely szerint a kockákból egy képet lehet össze rakni, az Ige, amely által életünknek értelmet ad az Isten. A materializmus azt mondja: építs tornyot a kockákból, mert csak a faanyag ér valamit, a ráragasztott képek semmit. Aki kívánságát teljesíti, esalódik, mert a kockák nem toronyépítésre valók, s a pár kockából épített torony esonka és ízléstelen. Az idealizmus azt mondja: rakd össze a kockákat kép nélkül, minta nélkül, az eszed után. Tudjuk, hiába való fáradozás, nem vezet eredményre. Krisztus juttatja az embert az élet értelméhez és pedig úgy, hogy test és lélek, anyag és szellem az Ő teremő kezében egységre és teljességre jutnak. Egy útunk van, az igen keresztül a kegyelem Lelkéhez. *M. N. O.*

Folyóiratok Szemléje.

DIE SPHERE (Weltkomitee der Christlichen Vereine Junger Männer.) (Az Ifjúsági Ker. Egyesületek Világszövetségének negyedévenként megjelenő folyóirata.) Genève (Suisse) 1927. okt.

Tanulmány a Jézus életéről. Az I. K. Egyesületek Világszövetsége egy három éves tanulmányi ciklustervet készített, amely Jézus életével foglalkozik. A tanulmány hat főfejezetbe van osztva, melyek általában a Jézus élete eseményeit követik, de azzal együtt módot adnak személyes és egyetemes problémák tárgyalására. A hat fejezet áttekintése a következő: *I. Az ifjúság örök kérdése és Isten felelete:* 1. Az ifj. örök kérdése. (Zsid. 11:8.) 2. A századok feladata. (Csel. 17:22—23.) 3. Miért Jézus? (Ján. 6:66—69.) 4. A világ, melybe lépett. (Luk. 1:50—53., 74., 75., 77.) 5. Isten kijelentése a gyermek Jézusban. (Luk. 2:1—14.) 6. Pásztorok, bölcsék, királyi udvar. (Luk. 2:15—20., Máté 2:1—12., 16.) 7. Az Atyánál. (Luk. 2:42—51.) 8. Hétköznapi és ünnepi esőnd. (Márk. 4:3, 1:35., Luk. 5:16.) 9. A pusztai próféta és Jézus. (Márk 1:1—18., Luk. 3:7—17., Ján. 1:19—34.) 10. Ember Fia és Isten Fia. (Márk. 9:1—11.) 11. A megkísértés. (Máté 4:1—11.) 12. A tanítványok köre. (Ján. 1:35—43., Márk 1:16—20., 2:14., 3:13—19.) 13. Az Ő útja. (Márk 1:14—15.) — *II. Az új világ.* 1. A jeladás. (Luk. 4:16—19.) 2. A világosság nélküli város. (Márk 1:21—35.) 3. Egy kétségbeesett ember. (Márk 2:1—13.) 4. Az örömhöz. (Ján. 2:1—12.) 5. A mester és tanítványok. (Márk 3:13—19.) 6. A tudás hatalom? (Ján. 3:1—12.) 7. Ilyen légy! (Máté 5:1—12.) 8. Világosság és só. (Máté 5:13—16.) 9. Köznapi bűnök. (Máté 5:27—32.) 10. Gyilkosság (Márk 5:38—48.) 11. A mennyei Atya. (Márk 6:5—18.) 12. Mamon. (Máté 6:25—34.) 13. A fundamentum. (Márk 7:21—27.) — *III. A meggerjedett tűz.* 1. Egy kétségkedő fogoly. (Luk. 7:18—35.) 2. A harc kezdete. (Márk 2:23—38.) 3. Csoda, vagy hit? (Máté 12:38—42.) 4. Krisztus a bűnből kivezető. (Ján. 4:1—26.) 5. Krisztus a Szabadító. (Ján. 8:31—36.) 6. Viharzó lelkek. (Luk. 9:5—56.) 7. Habozók. (Luk. 9:57—61.) 8. Jaj a kegyeseknek! (Luk. 11:37—44.) 9. Amihez bátorság kell. (Luk. 12:1—12.) 10. Jézus és népe. (Luk. 13:31—35.) 11. A nagy kérdés. (Máté 16:13—20.) 12. Egy szent titok. (Máté 17:1—13.) 13. Tűz és kard. (Luk. 12:49—53.) — *IV. Nőrcskedés, gyökér, gyümölcs.* 1. A nagy könyörület. (Márk 4:1—20.) 2. Egy szent háború. (Máté 4:23., 9:35., 10:15.) 3. Világ proletárjai! Máté 11:25—30.) 4. Éhezők! (Máté 14:15—21.) 5. Gyermekek. (Máté 18:5—14.) 6. A szegény gazdag. (Máté 19:16—30.) 7. Megvetett faj. (Luk. 10:25—37.) 8. Ilyenek a keresztyének! (Luk. 12:42—48.) 9. Munkanélküliség. (Luk. 15:11—32.) 10. Váratlan boldogság. (Luk. 19:1—10.) 11. Fizetési nap. (Máté 20:1—16.) 12. A szolgálat nemessége. (Máté 20:25—28.) 13. Aki első akar lenni... (Máté 25:31—46.) — *V. Harc és barátság.* 1. Nyereszkesedők. (Máté 21:12—17.) 2. Orgyilkosok. (Máté 21:35—45.) 3. A leleplezett képmutatók. (Márk 12:38—40., Luk. 18:9—14.) 4. Az adófizetés. (Máté 22:15—22.) 5. Intés. (Máté 25:1—13.) 6. Baráti körben. (Ján. 11:1—11.) 7. Mozgásban levő város. (Máté 21:1—11.) 8. A fölébredt népek. (Ján. 12:20—26.) 9. Szolgálat. (Ján. 13:1—20)

10. Az áruló. (Márk 14:18–21., Ján. 13:21–31.) 11. A Lélek titka. (Ján. 16:5–15.) 12. Az utolsó vaesora. (Márk 14:12–26.) 13. A világ egysége. (Ján. 17.) — *IV. A világ megváltása.* 1. Legyen meg a Te akaratod! (Máté 26:36–46., Luk. 22:39–46.) 2. Elárulva és elhagyatva. (Máté 26:47–56.) 3. Megtagadva. (Máté 26:30–35, 69:75.) 4. A halál közeledése. (Máté 26:57–68.) 5. Elítélve és kigunyolva. (Máté 27:1–31.) 6. A megfeszítés. (Máté 27:32–44.) 7. Az utolsó lépés. (Máté 27:45–56., Ján. 19:25–30., Luk. 23:39–47.) 8. Az élet diadala. (Máté 28:1–10.) 9. Isten terve. (Luk. 24:13–36.) 10. A tengerparton. (Ján. 21:11–26.) 11. Lélek és tűz. (Csel. 1:4–8., 14:2.) 12. Világmisszió. (Máté 28:16–20., Csel. 9:1–9.) 13. A Megváltó és a világ Ura. (Fil. 2:5–16., Róm. 10:9–15.) — Ezen összeállítású tervezet használatára a Világszövetség felhívta az összes, kebelébe tartozó egyesületeket.

A tervnek kétségtelenül nagy jelentősége van. Bár vannak benne olyan vonások, melyek a témák használatát bizonyos helyeken megnehezítik, s szükséges a tervnek az illetők értelmi szintje és köre szerinti használata, mégis nagyon alkalmas arra, hogy ifj. egyesületekben és bibliakörökben használjuk, sőt az igehirdetésünk vezérfonalául is alkalmas.

Erich Stange: *Az evangelizáció, mint munkaelv* címen arról ír, hogy az Ifj. Ker. Egyesületek munkája sok helyen elszakadt a gyülekezettől, melynek következménye a bizonytalanság és céltalanság lett. Ez a folyamat akkor kezdődött, mikor az egyház maga elkülsőiesedett s a hitet egy ker. kultúrában engedte felolvadni. Egy igazi gyülekezet és egyház csak úgy várhat valamit, ha minden erejével dolgozva és misszionálva akar működni. Az evangelizáció a gyülekezet öntudatából fakadó munka. Eddig az ifj. munka két oldalirányt mutatott: vagy tartotta magát evangéliumi alapelvekhez s elszakadt a gyülekezettől, mint például a pietista egyesületek, vagy alkalmazkodott a gyül. külsőséges munkáihoz s így elvesztette evangéliumi elvét. Az ifj. ker. egyesületek azonban egy mozgalmat alkotnak s éppen aktív karakterüknel fogva az ifjúság evangelizálására jól felhasználhatók, az által., hogy az ifjúság evangelizálását az ifjúság végezze. A mai evangelizációs irányban nagy aggodalommal tölt el az, hogy ennek alapja és iránya Isten szabotálása, mely emberi eszközökkel próbál hatni. Egy igazi út van: az ifjúságban felébreszteni a felelősségérzetet, ez azonban Isten nevelő munkája. Ennek nem szabad útjába állani, sem azzal, hogy eltitkoljuk az ifjúság elől azt aényt, hogy a Krisztus tanítványai egy kicsiny sereget alkotnak a világban és háborúságoknak vannak kitéve, sem úgy, hogy az ifj. munka keresztyén karakterét humanitárius és kulturális köpönyegbe öltöztetjük. Lehet, hogy ez az ifjúságunkat szembe fogja állítani másokkal, de ez nem baj. Az evangelizáció módszerének az ifjúság felelősségérzetéből kell kiönnie, s benne a Szentírásnak központi helyet kell elfoglalnia. Így az ifjúsági munka és a gyülekezet a missziói munka gondolatában meg fogják találni egymást.

Knud Hee Andersen: *Hogyan visszük az ifjúságot közel Krisztushoz* c. cikkében hangsúlyozza, hogy az ifjúság Krisztushoz vezetésének új, az ifjúság lelkében levő vágyakhoz támaszkodó módszerére van szükség. Krisztust, mint *élő eszményt* kell megmutatni az öntudatlanul is eszmények után vágyó ifjúságnak, mint *barátot* azoknak, akik a reményhez való közeledés nehézsége miatt erőre vágnak, akihez fordulniok kell inádságaikban, mint *Megváltót* annak az ifjúságnak, mely nem eszmél a bűn hatalmára s nem tud szabadulni attól, mely tapasztalat nagyon élénken él az

ifjúságban s melyben mindennapi segítségre van szüksége, s végül mint *Urat*, akinek a tanítványok nevezték, aki nem egyes erkölcsi parancsokat ad, hanem az egész életet és világot hatalma alatt tartja.

Az 1928. januári szám a lausannei konferencia s vele a keresztény egyházak együttműködése gondolatának van szentelve. Adolphe Keller ír az Egyházak együttműködési mozgalmáról. Dr. Fries K. az Ifj. Ker. Világszövetség s különösen a skandináv szövetség állásfoglalását ismerteti. N. Zernoff az orosz ifjúság álláspontját ismerteti, mely 1917-ben a bolsevizmus hatalma alá került, bár az orosz állam előtt az orthodox egyház a legellenszenvesebb, amit az is mutat, hogy a protestáns egyházak propagandáját az állam egyenesen támogatja. Pl. a baptistáknak meg van engedve lapok kiadása, az ifjúsággal való foglalkozás, konferenciák tartása, míg az országban egyetlen orthodox lap sines s az ifjúság vallástanítása 18 éven túl tilos. Az orosz ifjúság két szellemi irány alatt áll: internacionalizmus és szocializmus. Ezt a két kérdést a szovjet nem tudta megoldani, bár az orosz egyház hibás abban, hogy nem is kísérelte meg megoldásukat. Az orosz ker. ifjúság a jelenlegi helyzetben olyan keresztet lát, amit el kell viselnie, de ami alkalmat ad neki arra, hogy a világ többi ker. népeivel kapcsolatba léphessen s részt vehessen majd a kereszténység egységének megteremtésében.

L. Radl, az Ifj. Ker. Egyesületek helyzetét ismerteti Csehszlovákiában, hol a háború után kezdődött öntudatosabb munka, a kormány támogatásával, igyekezve a különböző nemzetű ifjúságot egymás szeretetére és együttműködésre vezetni s az egyes egyházak ifjúságát is megnyerni. Az egyházak közül a csehszlovák egyház tagjai azokból kerülnek ki, akik a kath. egyházat elhagyták és most a kath. és unitárizmus közt állanak. Az orthodox egyháznál már vannak kapcsolatok, a kath. egyház ezektől itt is elzárkózik, bár kath. egyének nagy számban vesznek részt a munkában. A munkában egyéni és társ. kérdéseket igyekeznek feldolgozni, bár látható, hogy a ker. élet mélyebb kérdései még messze vannak a cseh ifjúságtól s a munkában határozottan meglátszik egy unitárius íz, amit a beszámoló is elismer.

felé, hogy no most már belevisszük és megtöltjük a templomot is az iskolát is keresztyén étellel, kálvinista lélekkel.

Jött a világháború. Megtettem mindent, amit megtehettem. Ott voltam a nyájam mellett. Virasztottam felette. És mikor az összeomlás megtörtént, mikor a vértől megittasult fiatal barátaim, — mert annak tartottam őket — haza jöttek, nem ismertem rájuk. Nagyon fordult velem a világ. Éreztem, hogy fővényre építettem. Nem a háború alatt, hanem a háború után, a háború befejeztével jött az eső, a szél, az árvíz, a megütközés és amint meg van írva, az én életideálomnak a „romlása lett nagy“. Nemcsak az én ideálomat fúta el a szél; nemcsak az én 20 évi munkámból lett kőd és pára, hanem az én lelkemben is összeomlott valami, aminek a külső struktúrájában nekem nagy bizodalمام volt. Valami, amiről én azt hittem, hogy *hit*: az én *hitem*, az én *kálvinista meggyőződés*em.

Milyen volt ez a *kálvinista hit és meggyőződés*, erről érdemes lenne külön beszámolni. Rosszabb semmi esetre sem volt, mint a nagy átlagé, de az bizonyos, hogy bennem is összeomlott, akkor jöttem rá, hogy azok csak az állványok voltak. És én 20 évig mind csak az állványokon dolgoztam, falakat építettem, de a lélek az kimaradt. Az állványok összeomlottak. És az összeomlás nyomán csak füst, hamú és égő zsarátok jelezte a szentélyt és az áldozati tűzhelyet.

Röviden, világos lett előttem, hogy én is mások is, meg az egész anyaszentegyház helytelen úton jártunk és járunk, ha még mindig a falak és állványok építésén küzdünk tovább. Sisiphusi munka ez. Céltalan és bizonytalan. A lelkek megépítésén kell kezdeni. Onnan kell kiindulni minden sikeres és maradandó munkának. Így fordultam a belső építés gondolata felé. A marosvásárhelyi lelkészi kongresszuson felolvasott és úgy nagyjában, összefüggés nélkül odavetett javaslatom már ennek a lelki folyamatnak az eredménye. Az egyházi életünknek meg kell újulni. Még pedig soron kívül. És pedig ennek a megújulásnak más kiindulási pontja és végső célja nem lehet, csak a Jézus Krisztus. Egész lelkem meggyőződésével merem vallani, hogy papi működésem sikertelenségét abban látom, mert nem az *egyetlen fundamentumon* kezdtem meg az építést. Nem az én hibám egészen. Palástot adtak reám, de hitet nem adtak. Hitet az édesanyámtól, egyszerű falusi asszonytól kaptam. A középiskola csak gyengített rajta. A teológiáról pedig jobb nem szólni. A megújulásra olyan szükség van, mint a darab kenyérre.

Sokkal nehezebb kérdés a megoldás módja; az alkalmazható eljárás megállapítása.

Az eddigi kezdeményezésekből örömmel állapítom meg,

hogyan az egyik legfontosabb kérdés a lelkészképzés, a megvalósulás útján van. Jó kezekben, a „Szabályzat“-ban körülírt elvek szerint az egyház megújulása ezen az úton biztosan várható. Ez az út azonban hosszasan vezet. Nekünk siettetni kell a dolgot, mert az idők gonoszok. A létező állapotot kell segíteni. Erre pedig egyetlen egy fegyverünk van, a fegyelmi eszközök kikeresése, megállapítása és hathatós alkalmazása. Ez lenne a legégetőbb szükség addig is, amíg a szellemi fegyverek és a lelki hatás gyümölcsöt teremhetnek.

Sajnálatos és szinte érthetetlen dolog, hogy ez a kezdés olyan nehezen megy előre. De könnyen érthető akkor, ha beismerjük, hogy első sorban rajtunk múlik. Arról már hallottam és olvastam is, hogy a gyülekezetből való kizárást alkalmazni kell. De arról, hogy a papság önmagát fegyelmezze, az életét egy emelkedettebb, tisztultabb keresztényi élet feltételeihez alkalmazza, erről csak „jó volna“-kat, határozatlanságot és udvarhelyi határozatokat olvashatunk. Jól van minden úgy, ahogy van. Félünk a kérdéstől. Pedig világos, hogy a gyógyítást magunkon kell megkezdeni. Én nem szégyellem bevallani, hogy a palástom sok minden ifjúkori bolondságtól visszatarított. De viszont kénytelen vagyok bevallani, hogyha theologus, sőt gimnazista koromtól kezdve végig állandóan lettek volna mellettem, vagy mellettünk, akik figyelmeztettek volna hivatásunk fontosságára, szentségére és egyéni életünk csodálatosan építő vagy romboló hatására az életéből, vagy az életünkéből sok minden elmaradt volna, vagy másképp alakult volna. Így fiatal papként kikerülve a magunk választotta modell után igazodtunk. Jó szerenese, ha az egyházmegye élén olyan egyének állottak, akiket bátran lehetett vezérül és irányítóul elfogadni. De miésoda irányítást kaphatott az a fiatal pap az egyházmegyében, mikor az esperese a leghíresebb káromkodó, a legnagyobb kórhely, a legtrágárabb beszédű, olykor-olykor pedig sikkasztó, vagy uzsorás volt. Papválasztások dönttek el azon a kérdésen, hogy ki a „nekünk való fiú“. A pátronus úr pedig sokszor nem „lelki atyát“ keresett, hanem ivóeimborát, vadászpajtást vagy kártya partnert. Ennek a világnak vége. Vagy megújulunk ebben az új világban, vagy belepusztulunk. A lelkészképzés revíziója után jöjjön az egyházfegyelmi, de az is elsősorban a papi kar önfegyelmezésén kezdődhetik, mert az igehirdetésünket hatálytalanítja és értékteleníti, ha nem hisz a nép abban, amit prédikálunk. A kálvinista jezsuitizmus százszorta rosszabb és károsabb a kath. jezsuitizmusnál, mert ott még ha hitelét veszíti is a pap, van mihez fogózni elég. De a mi népünk, ha az igében is elveszti a hitét, akkor mindent veszített. És nem pótolható semmivel.

Természetszerűleg következik az igehirdetés. Anyaszent-egyházunk teherpróbája. És hogy bírja, tiszta csoda. Az enyémet is, a másét is. Van itt valami esodálatos szent titok, amit nem értek. Nem értem pl. azt, hogy a nép, hogy nem fárad bele, hogy nem unja meg. Mozit, színházat, koncertet a világért nem hallgatna meg kétszer se egymásután és minket annyin-amennyin, de mégis meghallgatnak. Legalább eljönnek, hogy meghallgassanak. Ha elgondoljuk, hogy 19 száz esztendő óta jár fel a nép és hallgatja az igét több vagy kevesebb odaadással, akkor el kell álmélkodjunk rajta, hogy itt valami nagy dolgról van szó. Ne is gondoljunk a céljára, csak arra a pusztá tényre, hogy jártak és járnak és még többben járnának, ha ... Ez a tény önmagában elég, hogy az igehirdetés isteni jelentőségére és fontosságára figyelmeztessen. Én reám akkor van ez a kérdés különös hatással, amidőn szemben állok a gyülekezettel. Látom a felém irányuló arckat és tudom, hogy mindeniknek kérdése van hozzám, amire tőlem várja a feleletet. Tőlem, a papjától. Az én hitemből, az én meggyőződésemtől, az én bizonyosságomtól várja az ő hitének a megerősítését, a kétségek legyőzését, a lelkeknek a megnyugtatót. Tőlem várja tehát és nem Ravasz Lacitól. Ha tőle várja akkor, ha teheti, elmegy a rádióhoz és meghallgatja őt. Minden esetben a lelkek személyes, élő hitet és meggyőződést keresnek. Hisz a kátéből, ha máshonnan nem, de van nekik valamilyen hitük és vallásos nézetük, de e lélek egyéni hitet és meggyőződést keres, mert csak ebből az élő vizek forrásából tud megalégíttetni.

Most már milyen élőhite lehet annak a papnak, akinek még egy pályázati, vagy beköszöntő alkalmával sines mondanivalója a gyülekezetnek. Hanem akkor is a Ravasz, vagy Makkai püspökök szemüvegén keresztül nézi a világot és az ő beszédeiket darálja le a gyülekezet előtt. De ez még hagyján. Nem ebben van a hiba. A végzetesen nagy hiba és egész igehirdetésünket esődbe juttatással fenyegető veszedelem abban van, hogy a kimagasló igehirdetőknél a lelkét nem állíthatjuk a gyülekezeti munkába a magunké helyett. Azoknak a lelke és a szónoki hatása kétségkívül dolgozik a maga helyén és a kiválasztott lelkek módja szerint, de mi helyettünk, a mi munkánkat a gyülekezetben sem el nem végezhetik, sem nem helyettesíthetik, sem bizonyosságtévők nem lehetnek. Énnélfogva világos, hogy az igehirdetésünk el van sekélyesedve. Borzasztó felelősség terhel ezen a téren, mert rettenetes a mulasztás és nem törődomség. Szép szónoklat van elég. Ebben hiba nincs. Még szerencse, hogy a gyülekezeteink nagy része ennyivel beéri. De igaz beszéd van kevés. És ha egyszer a népünk ezt a követelményt állítaná fel a kathedrával

szemben, akkor látnák csak meg a mi igehirdetésünk felett a végítéletet. Honnan ered a baj és mi táplálja ezt a betegségiünket, nem foglalkozom most vele. Egyik legnagyobb bajon a lelkészképzés reformja útján gondolom segítve lesz. A textus felboncolására — extemporálékra — bizonyos lelki diszpozíciók megszerzése ma már nagyobb gondot fordítanak. Ami a jelent illeti, erre nézve nagyon helyesnek tartanám a régebbi módszer felelevenítését. Prédikációs kötetek kiadását, verseny és pályadíjak kitűzése mellett. Ez mindenesetre élénkséget vinne bele az igehirdetésünkbe és olyanokat is megszólaltatna, akik önálló kötetek kiadására nem vállalkoznak.

Igehirdetésünk fellendítésének egyik leghatalmasabb eszközt pedig abban látnám, ha behoznók és fokozatosan életbe léptetnők mi is katedráinkon a váltogató rendszert. Mi nem tehetjük azt, mit az angol, a skót és az amerikai egyházak, hogy minden esztendőben felváltva, egymást helyettesítve, sokszor hónapokon át sorozatos szónoklatokat tartsunk a keresztyén hitélet legmélyebb és legevidensebb kérdéseiről. Nekünk nincs módunk ahhoz, hogy a legnagyobb szónokainkat megszólaltassuk a szöszékeinken esztendőnként legalább egyszer-kétszer. De azt megtehetnők egész bátran, hogy egy-egy vidék papsága egymást váltogatva szóljon a gyülekezethez a legégetőbb kérdésekről. Óriási hatása lehetne ennek nemcsak templombajjárásra, nemcsak a kálvinista hittudat megerősítésére, hanem a világáttelkészerő papságra nézve is. Mert az érdeklődés, az ambíció megmozgatná a szunnyadó erőket. Munkára sarkalná a papságot egyfelől, másfelől pedig nagyban növelné a hívekben az egyházuk iránti ragaszkodást, a buzgóságot. Harmadsorban pedig végezne azzal az ószerbe való felfogással, hogy a helyi papnál hatásosabb szónok nincs a világon.

A gyermekek beiskoláztatása elsorangú kérdés. Még ennél is előbbvaló, hogy ref. felekezeti iskolába járjanak a gyermekek. Most már, ahol nincs iskolánk, afelől kellene intézkedni, hogy az egyházmegyék írják össze községenként és már a jövő évben valamelyik közeli falusi, vagy városi iskolába kellene összegyűjteni őket, akár magánházaknál, akár pedig internátusokban elhelyezve. Erre nézve a minisztériumnál kellene közbenjárni, mert különben a vállalkozást agyonütik a revizorok.

Anyagi ügyeink kérdése talán nem is tartozik ide. Elvi álláspontként azonban szeretném leszögezni, hogy minden vonatkozásban az önálló gazdasági élet berendezkedése felé kellene törekednünk. Felekezeti életünknek és kultúránknak ez az alátámasztója. Nem áll az, hogy nem vagyunk elegenden. A királyhágómelléki testvéreinkkel összefogva elegenden leszünk.

Csak ne titubáljunk ezzel a kérdéssel is annyit. Alakítsunk meg és indítsuk meg azt a központi vezetést és irányítást. Az Isten csak rendel valakit ennek az ügynek, aki rá tudja szentelni az életét. Még elgondolni sem tudjuk azt, mai helyzetünkben, hogy micsoda áldás fakadhatna abból, ha kezdő, küzdő, de különben megtartásra érdemes, józan életű, takarékos, szorgalmas híveinknek a segítségére jöhetnénk. A nagyobb református vidéki központok önként kínálkoznak ilyen központok felállítására. Nemcsak az önálló, vagy a mi érdekeltségünkbe bevonható központi és vidéki intézetekre gondolok csupán, hanem gondolok a gyülekezeti élet megszervezésére, altruisztikus alapon. Nevezetesen: szeretném, ha megfontolás és alapos megbeszélés tárgyává tennők, nem lehetne az egyháztagsággal kapcsolatban megoldani azt az ideát, amit az aggkori biztosítás, a kiházasítási egyletek, a temetkezési egyletek képviselnek. Egyik orvos barátom vetette fel a kérdést a tervbe vett nőszöveséggel kapcsolatban, hogy a halottak eltakarításáról gondoskodunk egyletek útján, az élők érkezésével pedig nem törődünk. Az anyákat magokra hagyjuk tehetetlenségükben, betegségükben, nyomorukban és emiatt a kis érkezők egy nagy része el is megy időnap előtt. Én, ha hangsúlyoztam a lelki élet megújulásának a szükségességét, ezt meggyőződésből tettem, de viszont nem hallgathatom el azt a tapasztalatomat se, hogy különösen a falusi népnélőriási jelentősége van az anyagi érdekeltségnek. Ezért szeretném én, ha az egyház megújulásának a kérdésével kapcsolatban az anyagi ügyeink megvitatására is sor kerülne.

A 3-ik kérdés, mi a véleményem az eddig beindított és elvégzett munkákról?

Az eddig elmondottakból is, azt hiszem, kiérezhető az elismerés és helyeslés. Helyeslem a lelkészképzés reformját. A fegyelmi rendszabályzatot ma kellene életbe léptetni és nem holnap. Az egységes liturgia állítólag készen van. Üdvös dolog. A vasárnapi iskolák, bibliakörök, ifjúsági konferenciák, lelkészi kongresszusok, egyházmegyei lelkészi értekezletek, papnék és tanítónők összejöveteli és az alakulóban levő nőszöveségek mind hasznos és üdvös dolgok. Nagyon életrevalónak tartom a szórványok, diasporák, leány- vagy társ-egyházak gondozásánál buzgó, értelmes férfiak és asszonyok foglalkoztatását.

Az iratterjesztésre nagy jövő vár. Nagy feladatokat kell megoldjon, de több clevenséget és üzleti szellemet kell belevinni. Az étellel kellene közvetlen érintkezésbe hozni ügynökök és arra vállalkozó lelkes híveinkkel.

Szerintem, momentán, két fronton kell fel vegyük az élet-halál harcot. Egyik a hitélet és ezzel kapcsolatban a

vallás-erkölcsi élet megújítása. Ez védelem egyúttal a szekták, a hitetlenség és az erkölestelenség ellen is. A másik az anyagi téren való erőfeszítés azoknak a megtartásában, amink van; addig, amíg a megoldás jön. Mert annak jönni kell.

Minden elismerésem mellett, amely a végzett munka hőseinek szól, óvatosságot és körültekintést kérek. A megújítás lelke mindig felülről jön. Ez az isteni törvény. Most pedig a lelki megújulásnak egy alulról felfelé törő jelenségével találkozunk. A szekták nagyon dolgoznak. És eredményeket érnek el. Világos, hogy mi elkéstünk. De még mindig nem késtünk el annyira, hogy ijedtségünkben most már elsiessük a dolgot. A lelki életet és a lelki életet uraló hangulatot nem lehet máról-holnapra a sarkából kiforgatni. Maga a papság egyrésze lelki-
leg idegen tőle. Egyszerűen nem érti, miről van szó. Nem hisz benne, nem érzi a szükségét. Csinálja, amit muszáj. Jelenti azt is, ami nincs. Látszat-munkái végez. De a lelkeket nem tudja a megújulás felé ragadni, mert neki sincs szárnya. Helyen helyt nagyon vigyáznunk kell, mert csak a szektáknak készítjük elé az útját. A hívek belekóstolnak és mert nincs ki kielégítse, mennek a maguk útján. Ott keresik az élővizet, ahol kapnak; olyannal elégszenek meg, amelyet kapnak. Én tapasztalathól beszélek. És nagyon üdvösnek tartanám, ha az egyházmegyei belmissziós bizottságok és az esperesi vizsgálatok kiterjesztenék a figyelmüket a belmissziói munkára ebből a szempontból is; hogy hol mit, hogyan és ki által lehet elvégezteni.

Egyebekben, ha diadalra tudjuk vinni a megújulás lelkét, győzedelmes leszen és mindent el fog végezni a hit.

Kovács László,
dési pap.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

N. G. Szíves sorait a lap első eikkét képező elmélkedések ügyében köszönettel vettük, de meg akarjuk jegyezni, hogy miut az első számban írtuk, ezek nem igehirdetés számára való vázlatok, hanem arra valók, hogy a lelkipásztorok és nevelők *heti csendes órájának* szolgálatnak vezérfonal gyantáit. Ezért igehirdetéshez nem is használhatók megfelelő módon, mert bennük mindenütt elsősorban a lelkipásztori hivatás kérdései vannak feldolgozva. Azért kénytelenek vagyunk elejteni azt a tanácsát is, hogy egy számban többet közöljünk négynél, mert a vezérfonalat a négy szombat estére számítottuk. Különbösen is az eddig közöltek egész koncepciója olyan, hogy oda nem lehet még egyet vagy kettőt ötletszerűleg elhelyezni.

Ahitat percei.

Útmutató a Biblia naponkénti olvasásához.

1928. április hó.

1. *Birák 6:24. És oltárt épít a békesség Urának.* Minden nap alkalem van arra, hogy meggyőződjem róla, hogy „az Ur a béke”. Szenvedéseimben bajaimban elesődésit, háborúságaimban győzelmeskedik s mindenek felett Krisztus által örök békességet szerrez nekem. Naponként áldoznom kell a hála áldozatát előtte. — *Imádság:* Köszönöm Uram, hogy Te a békesség Istene vagy s hogy aggódó és háborgó lelkembe békességet tudsz és akarsz adni.

2. *Luk. 18:8. Talál-e hitet?* Súlyos kérdés reám nézve is, milyenek talál engem a mindeneket látó Krisztus s hogyan hangzanék az ítélet, melyet felettem mond. Isten Igéje rávilágít bűneimre, nem szabad áztatnom magam ezek felől. Nem is menthet meg senki, csak Ő, de Ő meg akar menteni. — *Imádság:* Kérlek drága Megváltóm, állítsd lelkem elé bűneim nagyságát, de együttal biztass, hogy Benned vessem reményiségen mindörökké.

3. *Am. 4:11. A tűzből kiragadott üszök.* A tűzből, éltető eleméből kiragadott, attól elzárt üszök elhamvad és megsemmisül. Ilyen az a lélek, mely elszakad tápláló elemétől, Istentől. Üressé, kihamvadtá válik. Ettől csak az ment meg, ha az Úrral való élő összeköttetésemet el nem engedem szakítani. — *Imádság:* Kérlek, édes Atyám, végy körül engem szerelmed lángjával s ne engedd, hogy tőled elszakadjak.

4. *Zsolt. 61:3. Vigy engem kősziklára.* Sokszor szorongat engem is a bűn és a világ, sokszor akarják elrabolni lelkem nyugalomát és eltéríteni engem Istentől. Mindig így akarok lenni tudnom, hogy van egy kőszikla, ahová én állhatok s aki erősebb a bűn hatalmánál s legyőzte azt. Ez a kőszikla Krisztus. — *Imádság:* Én igazságom és üdvösségem áldott kősziklája, végy magad mellé, ha a hullámok rémítenek és védj meg engem.

5. *Zsid. 12:2. Jézus a hit fejedelme.* Ha reád tudnék nézni mindig, az én hitem Fejedelmére és elvégezőjére, milyen boldog és békés lenne az életem. Sokszor felhő borítja el Őt szemeim elől, bűneim és fájdalomaim fellege. Csak Ő tudja ezt eloszlatni és fénylő dicsőségben megjelen előttem. — *Imádság:* Uram, mikor meggyőzőül és ingadozik a hitem, kérlek, figyelmeztess engem áldozatodban kijelentett kegyelmedre és mutasd meg a te dicsőségedet.

6. *Zsolt. 9:11. Tebened bíznak, akik ismerik a te nevedet.* Én is csak Benned bízom mert ismerem áldott, drága nevedet. Megváltó, érettem megfeszített Krisztusom. Oh, ne engedd, hogy valaha elhomályosodjék előttem a te neved és valaha megszűnjek reád úgy tekinteni, mint Uramra és Királyomra. Bűnös, erőfellen szívem tápláld kegyelmed jegyeivel és vond lelkemet magadhoz örökkévaló engedelmességre.

7. *Zsolt. 41:4. Az Ur megerősít.* Az Ur az én erősségem. Ő legyőzte értem a halál félelmeit, megvívott a bűn hatalmával, elszenvette a kínokat, melyeket nekem kellett volna elszenvedni, áldanom és magasztalnom kell szent nevét örökké. — *Imádság:* Hála legyen neked megtartó Isten, hogy szent Fiadban váltságot kerestél számomra is.

8. *Jel. 22:4. És látják az Ő orcáját.* *Imádság.* Köszönöm Neked kegyelmes, életadó Úrsten, hogy szent Fiad feltámadásában meg-

jelentetted magad, mint az élet Ura és Királya. Áldalak téged, hogy Benne ígéretet adtál nekem, hogy megláthatom áldott, dicsőséges orcádat, ha a földről eltávozom. Kérlek cselekedd, hogy a földön se legyen más vágyam, minthogy Téged megláthassalak.

9. *Ézsaiás, 63:7. Az Úr kegyelmessége.* Ha egész életem zengő hálaadás volna — és annak kellene lennie — akkor sem tudnám elsorolni az Úr velem gyakorolt kegyelmességét. Ma is, mikor arra a leguagyobb ajándékra gondolok, melyet Krisztus feltámadásában adott, szívemben érzem az Ő Lelke indítását, hogy az élet Urának kell szolgálatába állanom. — *Imádság:* Uram, add nekem az igazi életet, a Teveled való élet dicsőségét!

10. *II. Tim, 3:12. Háborúság Krisztusért.* Az üldözés és háborúság, amit énneknek kell szenvednem, legtöbbször nem Krisztusért van, hanem bűneim miatt, emberi hiúságom, kevélységem, felületességem megérdemelt büntetése. Amilyen keserű hordozni ezeket, olyan áldott dolog Érette szenvedni, ki én értem hordozta keresztjét — *Imádság:* Kérlek téged Uram, ki értem szenvedtél, áldj meg avval a kiváltsággal, hogy éretted és a te ügyedért hordozhassak üldöztetést és szenvedést.

11. *Zsolt, 27:11. Taníts a te útadra.* Isten útjaiban járni, az Ő ösvényeit taposni, ez lenne nekem kötelességem egész életemben. Mégis milyen messze vagyok ettől. Sokszor makaesul és készakarva térítem el lábaimat az Ő útjáról, pedig jól ismerem, máskor bizonytalanság vesz erőt rajtam. Isten az Ő Leleke által naponként hív és indít a neki való engedelmségre. — *Imádság:* Uram, adj nekem halló füleket és értelmes szívet, hogy megértssem és kövessem akaratomat.

12. *I. Ján, 3:22. Azokat cselekeszem.* Nekem, akit Isten annyi szeretettel vesz körül és irgalmasságát rajtam napról-napra megmutatja, nem szabadna mást tennem, mint azt, ami Neked kedves. Milyen boldogság és öröm, ha szolgálhatok neki és életem neki szentelhetem. — *Imádság:* Atyám, ki engem úgy szeretted, hogy Szent Fiad érettem adtad, indíts engem, hadd cselekedjem mindenben azt, amit Te kedvelsz s így járjak előtted életem napjaiban.

13. *Zsolt, 42:6. Miért keseregsz oh én lelkem?* Sok keserűségre van okom az életem sok bajai és fájdalmai miatt. Pedig legtöbbször nem azért keseregek, mert Távol vagyok Tőle, sem nem bűneim felett, melyek szomorúságra méltók, hanem azért, hogy a világ nem adja meg, amit Tőle vártam. Az ilyen szomorúság nem Isten szerinti; csak az, ha azon bánkódom, hogy nem tudok neki eléggé engedelmeskedni. — *Imádság:* Uram, ki kegyelmesen gondot viselsz rám, kérlek indíts engem, hogy elvetve a földi kívánságokat s a világ bajai felett való bánkódást, örök szeretettel Hozzád ragaszkodjam.

14. *Ján, 6:63. A Krisztus beszédei.* Miben keresem az én életemet és lelkemnek békességét? E világ hiú örömeiben-e, vagy Annak a beszédeiben, aki azért jött, hogy nekem igazi életet adjon. A Szentírással naponta kell táplálkoznom, imádságban naponta leborulni előtte, hogy megnyerjem az igazi életet. — *Imádság:* Uram, töltsd be a lelkemet a Te igéd utáni forró vágyakozással.

15. *II. Móz, 20:11. A szombat napja.* Ez a parancsolat engem az Úr napjának megszentelésére hív. Félre téve tehát minden munkát és világi gondot, lelkem egész örömével kell fordulnom az általa megszentelt napon feléje. Annxival inkább, hogy megemlékezsem róla, hogy a vasárnap az Ő feltámadásának és Szentlelke kitöltésének napja is. — *Imádság:* Vond el szívemet Uram a napi

gondoktól és adj nekem olyan ünnepeket, melyekben előtted igazán leborúlhassak.

16. *I. Kor. 14:15. Lélekkel és értelemmel.* Ez az ige arra figyelmeztet, hogy istentiszteletemben, különösen a másoknak való igehirdetésben a mások építését is szem előtt kell tartanom. Isten reám bízta azokat, akik körültem vannak, azon kell hat igyekeznem, hogy ne önzően csak a saját lelkemet ápoljam, hanem a rám bízott lelkeket is közelebb vigyem Istenhez. — *Imádság:* Uram, kérlek segíts meg engem, hogy azok, akik körülöttem vannak, az én lelkeim által felviduljanak a Te igaz tiszteletedre.

17. *Zsid. 4:15. Megkísértetett.* Kísértéseimben nagy vigasztalás tudnom, hogy az én Uram is a próbák azon, sőt még súlyosabb mértékén ment át, mint én, mert tudom belőle, hogy ezektől én sem szabadulhatok. De erő is tudni azt, mert hozzá, az erőforráshoz bátran folyamodhatom, mert Ő ki tud szabadítani engem a kísértés láncából. — *Imádság:* Uram Jézus, ki érettem a kísértések tüzeiben forogtál s legyőzted azokat, jöjj segítségül.

18. *Jel. 22:4. Az Ő neve a hívők homlokán.* Annak szolgálók, akinek nevét hordozom. Milyen sokszor szolgálók mégis, én, a Krisztus gyermeke magammak, vagy a világnak. Pedig a keresztségben és konfirmációban megpecsételt az Ő jegyeivel, az úri szent vacsorában táplált érdemével és kegyelmesen hordoz és táplál Igéje által. — *Imádság:* Uram, a Te Lelked pecsétjét újítsd meg és erősítsd meg rajtam, hogy neked szolgáljak örökké.

19. *Zsolt. 119:28. Vigasztalj meg engem a te beszéded szerint.* A vigasztalás egyedül Óbenne van, másutt hiába is keresném s mástól hiába várnám. De Ő meg tud vigasztalni, szerelmének és irgalmának beszéde vigasztalás és erő nekem, csak hinniem kell benne és ragaszkodni hozzá. — *Imádság:* Az életem súlyos bajai és szenvedései közt, Uram, a te vigasztalásodhoz folyamodom.

20. *I. Móz. 6:9. Nőé igazsága.* Az az igazság, mely engem megtart, nem az enyém, hanem Krisztusé, ki maga lett igazságú, szentségül és váltságul érettem. Mégis, drága Anyaszentegyháza által, mint hajdan a bárka által tart meg a bűn és kárhozat tengerében és vezérel üdvösségre. — *Imádság:* Istenem, tégy engem hűséges tagjává református egyházamnak is.

21. *Zsolt. 77:8. Elvet-e mindörökre?* A kétségeskedés és levertetés e kérdésére Ő maga felel igéjében és kijelentett akaratában: „Aki énhozzám jön, semmiképen el nem vetem.” Azért a fájdalmak órájában csak az Ő áldott kezébe kell fogóznom s ígéreteivel bízhatnom magamat. Bizonyosság erről véghetetlen kegyelme, mellyel leszállott értem és áldozatul adta önmagát. — *Imádság:* Uram, nyugtasd meg aggodó szívem a kétségeskedés idején, biztass engem kegyelmed üzenetével.

22. *Józsue 14:12. Hátha velem lesz?* Ez Káleh kérdése, aki a tizenkét kém közül egyike volt azokuak, aki nem rettent meg és bízott az Urban. Azt kutatni, hogy mi az Ő akarata, aztán elfogadni azt és átadni magunkat neki, ez a mi kötelességünk. Ha nehéznek látszik is a feladat, ha Ő akarja, ad hozzá erőt. — *Imádság:* Ismertesd meg velem akaratod és cselekedd, hogy elfogadjam azt és engedelmeskedjem annak, ha nehéz is.

23. *Luk. 24:29. Maradj velünk!* Az emmausi tanítványok kérése gyakran kellene, hogy visszhangozzék szívemben. Naponként kellene hívnom és kérnem Őt, mikor az est leszál, hogy maradjon mellettem s gyakran kellene gondolnom arra az éjszakára, mely az élet után borúl rám s melyben egyedüli vigasztalásom az élő Krisztus velem-maradása. — Mégis sokszor fekszem le anélkül.

hogy reá gondolnék és Őt hívnám. — *Imádság:* Uram, maradj én velem is, bár érdemtelen, feledékeny s bűnös gyermeked vagyok.

24. *I. Thess. 2:12. Isten hívása.* Isten hív az Ő országába és dicsőségébe. Kiválasztott erre ósidóktól fogva, megnyitotta az utat a Krisztus által, hív napról napra szent igéje által. Ki ne örvendezne ennek, ki ne igyekeznék úgy viselni magát, hogy erre ha méltó nem is lehet, de ezt magára nézve haszontalanná ne tegye? Súlyos terheim, vétkeim láttára csak az Ő megtartó kegyelmében bízhatok. — *Imádság:* Istenem, tedd elhívásod életem vezérévé és adj erőt, hogy útdabban járhaszak.

25. *Luk. 5:5. A te parancsodra kivetem a hálót.* Az én mindennapi munkám gyakran tetszik olyan eredménytelennek és gyötörően unalmasnak, mint a Péter halászata. Oh, ha észre tudnám venni a mellettem álló Urat s ha az Ő parancsának való engedelmeskedés erősebb volna bennem, mint a lemondás és keserűség. — *Imádság:* Kérlek téged, kegyelmes Krisztusom, áldott szavaddal győzd le bennem a fásultságot, adj előmenetelt a munkámnak a te dicsőségedre.

26. *Rom. 12:13. Adakozás.* Komolyan veszem-e én az adakozást? Tudom-e, hogy szolgálat és áldozat nélkül nincs Istennek tetsző élet? Mi nekem az adakozás, az egyházi adó, a szolgálat? Robot-e, kényszerűség, melyet lázadózva fizetek? Olyan eszköz-e, melyről azt gondolom, hogy vele leróttam tartozásom Isten iránt? Vagy hálaadó áldozat, melyben szívemet nyújtom Neki, Aki értem életet adta? Ha áldozni nem tudom mindenemet Erete, nem vagyok az Ő tanítványa. — *Imádság:* Uram, ébreszd fel bennem az áldozat és szolgálat lelkét s fogadd el életem Neked való áldozatát.

27. *I. Kor. 10:23. Hű az Isten.* Hű az Ő ígéreteihez, amiket megmondott. Hű kegyelméhez, mellyel megváltott s megigérte, hogy Szentlelkével támogatni fog. Ha az Ő hűségében nem bíznek, semmiben sem lehetnek bízhatók. Isten kegyelmének erejében igazán nem bízhatom. Kísértéseimben vigasztal hogy nem enged feljebb kísérteni mint elviselhetem, s eddig is tapasztaltam csodatevő kegyelmét. — *Imádság:* Istenem, kérlek, erősíts engem a Benned való hitben, hogy kísértéseim között a Te hűséged legyen remény-ségem.

28. *Ján. 11:11. Lázár aluszik.* Krisztus előtt, aki az élet Ura és Királya, a halál csak álom, mert annak ártalmát elvette és kötelei alól megszabadított. Ezért naponta kell elmémben forgatnom irgalmasságát és erősíteni magam az eljövendő halál ellen. — *Imádság:* Megtartó Krisztusom, győzd le bennem a halál félelmét s eselekedd, hogy ennél nagyobb legyen Hozzád való épülő vágyakozásom s majd emelj fel magadhoz.

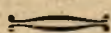
29. *Péld. 27:24. A gazdagság nem örökkévaló.* Mégis én mennyire aggodalmaskodom földi javaimért, milyen becsben tartom őket. Pedig helyettük lelkem üdvösségét és Krisztus kegyelmét kellene sokra becsülnöm. Míg a föld javait meg nem vetem, addig nem lehet enyém a lélek gazdagsága. — *Imádság:* Istenem, segí engem, hogy minden földi jónál többre becsüljem a te kegyelme ajándékát s minden mást elvetve csak erre törekedjem.

30. *II. Kor. 6:14. Igazság és hamisság.* Nem járok-e én fele más igában napról-napra? Nem teszek-e engedelmenyeket a bűnnek nem kedvelem-e jobban, mint az igazságot? Isten azt kívánja tőlem, hogy minden megalkuvás nélkül Őneki engedelmeskedjem, ha tetszik, vagy nem tetszik az embereknek. — *Imádság:* Istenem, tégy engem igazzá minden útaimban.

VASÁRNAPI ISKOLA

„AZ ÚT“ ÁLLANDÓ MELLÉKLETE
VASÁRNAPI ISKOLAI VEZETŐK RÉSZÉRE.

MEGJELENIK HAVONTA.

EGYES SZÁM ARA 2 LEI.

II. ÉVF. 3. SZ.

1928. MÁRC. HÓ.

A szelídség.

Máté 5:16.

Van ennek a szónak, különösen a mi nyelvünkben, valami különös, vonzó zamata, amit egyik nyelv sem tud kifejezni úgy, mint a mienk. Többet jelent ez, mint a béketűrés, mert nemesak azt jelenti, hogy eltűrök valamit, amit már velem eselekednek, hanem olyan jellemet jelent, melyből valósággal árad az a esodálatos erő, ami a béketűrésre képessé teszi az embert. Többet jelent annál is, hogy valaki esendes, mert a szív esondessége benne foglaltatik; nem jelent határozatlanságot és mindenben való engedékenységet, mert a szelíd lelkek nagyon öntudatosak és határozottak tudnak lenni. Nincs benne kifejezve az, hogy a szelídség a vallásos lelkek tulajdona, mégis mindenki érzi, hogy igazán szelíd, csak egy Istenben nyugvó, békés lélek lehet. Magában kell hordoznia az Istenben való békességet, hogy azt szelídség alakjában áraszt-hassa a világra. A szelídség a lélekben mindig egy bennrejlő erő, mely önkénytelenül és természetesen hat át mindent, egész környezetét a békesség, esondes erő hatalmával fonja körül, anélkül, hogy maga a maga egyensúlyát és erejét elveszíthetné. Ezért nagyon nagy erő a szelídség a keresztyén ember lelkében.

A vasárnapi iskola vezetőjének nem könnyű szelídségnek lennie. Az otthoni élet és munka ezerféle elfoglaltsága és gondja mellett mindig megtartani lelkének békés nyugalmát, sugározni a esondes és szelíd élet erejét környezetére, csak úgy képes, ha állandóan táplálkozik abból az erőforrásból, melyet az Igével való fogalkozás és az imádságos és szolgálatban töltött élet ad neki. Mert ha otthon nem képes szelíd és alá-zatos lenni, ha otthon nem tudja nyújtani az erőt, lehetetlenné válik az számára a gyermekek közt is. Pedig itt még inkább szüksége van rá. Minden bűnnel, minden felületességgel szemben határozottnak, minden vágyakozó és Isten felé irányuló lélekkel szemben alá-zatosnak és segítségre késznek kell lennie. Sugározni kell egész lényéből a szeretetnek, szelídség-

nek, ezzel küzdeni a bűn ellen, ezzel támogatni a gyöngéket, ezzel hártani el magától a bosszúságnak és türelmetlenségnek kísértéseit, melyek olyan gyakran támadják meg.

Krisztus ebben vezetőnk és erőforrásunk akar lenni. „Tanúljátok meg, hogy én szelíd és alázatos nevű vagyok“, — szól hozzánk és napról-napra előttünk kell állani Neki, akinek élete a szelídség és alázatosság élete. Lássuk meg a magunk apró bajaival szemben az Ő háborúságait s tanuljunk Tőle szelídséget. Ugyanakkor azonban erő is, hogy apróbb és nagyobb bosszúságainkon az Ő Lelkének erejével tudjunk győzedelmeskedni. Mindennapi imádságainkban, ha hozzája fordulunk a szelídség Lelkéért, Ő át tudja alakítani lázadózó, erőtlén, háborgó lelkünket szelíddé és alázatossá.

A Vasárnapi Iskola a gyülekezetben.

A lelki munkáknak nem lehet nagyobb veszedelme, mintha elszakadnak a gyülekezet életétől, kiesnek annak éltető erőforrása köréből. Ez kétféleképen is megtörténhetik. Egyrészt vagy úgy, hogy a gyülekezet maga nem fordít elég gondot a lelki munkák védelmére és támogatására, másik oldalon úgy, ha maga a munka készakarva tépi ki magát a gyülekezet kezei közül. Először is tisztában kell lennünk vele, hogy minden lelki munka ugyan az egyetemes Anyaszentegyház és Isten Országa érdekében folyik, tehát neki mindig ezen egyetemes cél felé kell néznie és arra kell törekednie, hogy Isten Országa munkáját végezze, de Isten, aki azt a munkát és annak vezetőit egy gyülekezet kebelébe helyezte el, azt akarja, hogy az a munka az Isten Országát a gyülekezet, az egyházközség kebelében szolgálja és ott próbálja a lelkeket megeleveníteni. Ebből következik, hogy ha a vasárnapi iskola kiszakad a gyülekezetből, az neki is veszedelem, mert elveszti azokat a kapcsoló pontokat, melyekkel a gyülekezet tagjaihoz van kötve, esetlegessé, erőtlenné válik, de baj a gyülekezetnek is, mert eyvel azt az erőt, amit a vasárnapi iskola képvisel, nem használja fel a maga tagjai nevelésére és Isten Országa terjesztésére.

Hogy erre mit tehet a gyülekezet, ez a kérdés nem érint ugyan közvetlenül bennünket s lehet, hogy nincs is alkalmunk ezt a gondolatot a gyülekezetben képviselni, mégis megpróbálunk pár szóval erre is megfelelni, hogy tisztázzuk itt is a kérdést. Először is a gyülekezetnek és az egyházközség hivatalos vezetőségének úgy kell néznie a vas. iskolát, mint egy olyan ajándékot, melyet Isten neki különös kegyelemből adott s mint egy olyan eszközt, mellyel Isten a gyülekezet tagjait és vezetőit feladataik teljesítésére még jobban képessé akarja

tenni. Sohasem szabad az ilyen munkát a gyülekezettől vagy a hivatalos egyháztól elszakadni engedni. Erre pedig azt tehetjük, ha az egyházközség vezetősége, a lelkész, presbiterek s különösen a tanítók, ott is, ahol nem maguk vezetik a vasárnapi iskolát, érdeklődnek iránta, annak munkáját figyelemmel és szeretettel kísérik, támogatják azokat, akik ott az egyház megbízásából dolgoznak, megbecsülik, mindenben segítségükre lesznek. A lelkészek sohasé felejtsek el, hogy azokat, akik tisztán az Isten országa érdekében való buzgóságból a rájuk bízott gyermekeket vezetik, anélkül, hogy elismerést és dicséretet várnának érte, úgy kell tekinteniök, mint munkatársaikat. Látogassák meg gyakran a vasárnapi iskolát, nemcsak azért, hogy ott ellenőrzést gyakoroljanak, hanem azért, hogy a gyermekek és vezető lássák, hogy érdeklődnek munkájuk iránt és támogatni akarják azt.

De nekünk, akik vasárnapi iskolát vezetünk, éppen így igyekeznünk kell arra, hogy a vasárnapi iskolának a gyülekezettel való kapcsolatát fenntartsuk, sőt erősítsük. Mi, mint fentebb mondtuk, a gyülekezetért dolgozunk, azért, hogy a gyülekezetben az Isten Országa megvalósulhasson, tehát sohasem szabad arra gondolnunk, hogy erről elfeledkezzünk. Még akkor sem, ha azt tapasztalnánk, mint megengedjük, hogy néhol tapasztalható, hogy a gyülekezet vagy egyházközség vezetősége nem érti még, vagy nem méltányolja a munkánkat. akkor sem szabad ellenégesra vagy bizalmatlan szemmel nézni a gyülekezetre. Mi nem embereknek, hanem Istennek dolgozunk, nem emberek bíztak meg, hanem emberi megbízásokon át Isten adta nekünk a munkát, nem azért dolgozunk, hogy elismerést, vagy dicséretet nyerjünk, hanem az, hogy munkálkodhatunk, olyan kegyelem, melyért egész életünkben hálát kell adnunk. Tehát semmi emberi félreértés, gúny, üldöztetés, vagy lenézés nem szabad, hogy minket elkedvetlenítsen sőt meg kell erősítenie annak a tudatnak, hogy Isten ítél meg bennünket. (I. Kor. 4:1—4; 9:19; II. Kor. 3:5; 6:1—10; 12:5—10.) Azért a mi munkánkban mindig az alázatosságnak és tiszteletnek kell uralkodnia azok iránt, akik a gyülekezet vezetésére vannak ellíva.

A gyermekeket, akik kezünk alatt vannak, rá kell nevelnünk, hogy gyülekezetünknek hűséges és odaadó tagjai legyenek. Ezért magunknak is szorgalmasan kell gyakorolni a templomot és a szent úrvacsorában való részesülést s nekik is tanítanunk kell, hogy az istentiszteletet gyakorolják. Az olyan vasárnapi iskolai tanító, aki templomba nem jár, a magaviseletével rombolja le azt, amit a tanításával talán épített. Minden alkalommal igyekeznünk kell arra, hogy a szülők, de különösen a presbiterek előtt a vasárnapi iskola munkáját meg-

ismertessük, annak célját előttük felfejtsük és szeretetet ébresszünk bennünk a munka iránt. Vasárnapi iskolai ünnepélyeken, melyeket jó gyakran csinálni, egy évben többször is, a programot mindig a lelkéssel beszéljük meg s többször is kérjük fel, hogy a vasárnapi iskolai csoportba jöjjön be s ott a gyermekeket buzdítsa a vasárnapi iskolába való járásra. Időnként tegyünk jelentést a lelkész útján a presbitériumnak a vasárnapi iskola munkája felől s kérjük arra a presbitérium támogatását. A gyermekek tanítása alkalmával igyekezzünk felhasználni olyan történeteket, vagy eseményeket, amelyek az ő gyülekezetük történetéből valók. Beszélgessünk a gyermekekkel arról, hogy reájuk, mint a gyülekezet tagjaira milyen feladat vár, ha majd megnőnek, szoktassuk őket arra, hogy a gyülekezetnek számára munkálkodjanak. Maga a vasárnapi iskolai csoport is vállaljon valami munkát, pl. hogy az Úrasztalát virággal ellátja, hogy a templom takarításában részt vesz, hogy a cinteremben virágágyakat állít és gondoz, stb. A falálékony vasárnapi iskolai vezető sok alkalmat találhat arra, hogy a gyermekeket a gyülekezetük iránti szolgálatra nevelje. Emellett egyenként is buzdítani kell a gyermekeket a szolgálatra, mert a szolgálat az az eszköz, melylyel a gyülekezethez való kapcsolat megerősíthető. Az adakozás, szegényeknek való segítés, istentisztelet alkalmával való perselyes adakozás szolgálhat erre eszközül. A gyülekezet mellett rá kell mutatni előttük arra, hogy ők egy nagy egyháznak a tagjai s a református egyház tagjaival való kapcsolatukat is ápolni kell. Jó eszköz erre a más vasárnapi iskolába járó gyermekek iránt érdeklődést kelteni bennük. Egy-máshoz közellevő falvakban közös vasárnapi iskolai ünnepélyt is lehet rendezni nyári vasárnap délutánokon, amikor beszélhet nekik a lelkész egy történetet az egyház életéből, vagy valami más kérdéstről, mely érdeklődésüket az egész egyház élete iránt felébreszti.

A munka.

Játék a vasárnapi iskolában. A vasárnapi iskolai nevelésben a játéknak nagyon nagy szerepe van. Az eddig ismert játékok mellett újabb játékok leírását tartalmazza s így a kirándulások és szünetek alkalmával jó időöltésre útasítást ad az *Hűségű játékok könyve* címen, Kolozsvárt, a Minerva kiadásában megjelenő füzet, mely összesen 75 (szabadon és szobában játszható) játékot tartalmaz. A füzet ára körülbelül 20 lei lesz s minden vasárnapi iskolának ajánlatos a megszerzése.

Nyugtázások. Gyalui vasárnapi iskola központi alapra 250 lejt, külmiszióra 250 lejt küldött be.